

Др Војислав Ђурђић

КРИВИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО
- посебни део -

Ниш, 2017.

Проф. др Војислав Ђурђић

КРИВИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО

- Посебни део -

Издавач:

Центар за публикације

Правног факултета Универзитета у Нишу

За издавача:

Проф. др Саша Кнежевић, декан

Рецензенти:

Проф. др Станко Бејатовић

Проф. др Милан Шкулић

Технички уредник:

Ненад Милошевић

Лектор:

Марија Станчић Михајловић

Штампа:

Медивест Ниш

Тираж:

200

ISBN 978-86-7148-238-7

ПРЕДГОВОР

У четвртом издању другог тома уџбеника обрађена је материја посебног дела Кривичног процесног права према Законнику о кривичном поступку Србије из 2011. године, којим је уведен потпуно нови модел кривичног поступка. Две су концепцијске новине којима се раскида са правном традицијом – уведена је јавнотужилачка истрага а главни поступак је уређен на адверзијалном принципу. Због многих концепцијских недостатака, пре свих због потпуне пасивизације суда у доказном поступку и укидања начела истине, као и погрешних законских решења којима се разрађују концепцијски иначе неспорне поставке, те због претерано великог броја противречних и нејасних норми, нови законик је неуобичајено оштро критикован у научној и стручној јавности. Међутим, критика законских недостатака унета је у текст уџбеника само у назнакама, да би се очувала његова едукативна сврха. Приликом израде уџбеника узете су у обзир и измене Законика о кривичном поступку из 2014. године и нови закони или нова законска решења у споредном процесном законодавству, тако да представља актуелну литературу за изучавање кривичног процесног права.

Систематика уџбеника заснована је на учењу да постоји једна општа форма кривичног поступка, од које се одступа установљавањем посебних кривичних поступака (које карактеришу промене у структури поступка), комплментарних поступака (који се одликују одсупањима у уређењу појединих процесних субјекта, процесних радњи или предмета кривичног поступка) и изванредан број с њима повезаних некривичних поступака. У уџбенику је анализиран општи (редовни) кривични поступак и објашњени су посебни кривични поступци. Изостављено је излагање о комплментарним и неправим кривичним поступцима како би се смањењем обима градива студента олакшало изучавање кривичног процесног права. Узимајући у обзир речено, излагање је систематизовано у три одељка: предистражни поступак, општи (редовни) кривични поступак и посебни кривични поступци.

Уџбеник је намењен студентима права и садржински одговара акредитованим програмима свих нивоа академских студија права на Правном факултету у Нишу. Теоријске експликације нових и измењених форми кривичног поступка и детаљна егзегеза позитивног права, чине уџбеник корисном и актуелном литературом за рад у пракси правосудних органа.

У Нишу, јуна 2017. године

Проф. др Војислав Ђурђић

САДРЖАЈ

УВОД

§1. ПРЕДМЕТ ПОСЕБНОГ ДЕЛА КРИВИЧНОГ ПРОЦЕСНОГ ПРАВА.....	13
§2. ПЛАН ИЗЛАГАЊА.....	14

ОДЕЉАК ПРВИ

ПРЕДИСТРАЖНИ ПОСТУПАК

§1. ПОЈАМ, ЗАДАТАК И ОПШТЕ ОДЛИКЕ ПРЕДИСТРАЖНОГ ПОСТУПКА.....	19
§2. ИЗВОРИ САЗНАЊА О КРИВИЧНОМ ДЕЛУ И УЧИНИОЦУ	22
1. КРИВИЧНА ПРИЈАВА	23
2. НЕПОСРЕДНО САЗНАЊЕ О КРИВИЧНОМ ДЕЛУ	26
3. ГЛАС (ФАМА) О ИЗВРШЕНОМ ДЕЛУ	27
§3. ОРГАНИ ПРЕТКРИВИЧНОГ ПОСТУПКА	27
1. ОВЛАШЋЕЊА ПОЛИЦИЈЕ У ПРЕДИСТРАЖНОМ ПОСТУПКУ	27
а) Потражне радње	29
<i>(а) Прикупљање обавештења од грађана</i>	<i>30</i>
<i>(б) Полиграфско испитивање</i>	<i>33</i>
<i>(с) Трагање за лицима и предметима</i>	<i>34</i>
<i>(д) Провера и утврђивање идентитета лица и предмета</i>	<i>35</i>
<i>(е) Обезбеђење материјалних извора доказа.....</i>	<i>35</i>
б) Мере и радње принуде.....	36
с) Доказне радње.....	39
д) Подношење кривичне пријаве.....	42
2. ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ У ПРЕДИСТРАЖНОМ ПОСТУПКУ	43
а) Положај јавног тужиоца у предистражном поступку.....	43
б) Одлучивање јавног тужиоца о кривичној пријави.....	48
3. УЛОГА СУДИЈЕ ЗА ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК У ПРЕДИСТРАЗИ.....	53

ОДЕЉАК ДРУГИ	
ОПШТИ (РЕДОВНИ) КРИВИЧНИ ПОСТУПАК	
I. ПОСТУПАК ПРЕД ПРВОСТЕПЕНИМ СУДОМ.....	59

Глава прва
ПРЕТХОДНИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК

§1. СТРУКТУРА И ОРГАНИ ПРЕТХОДНОГ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА.....	59
§2. ИСТРАГА	64
1. ПОЈАМ, ОДЛИКЕ И СВРХА ИСТРАГЕ.....	64
2. ОТВАРАЊЕ ИСТРАГЕ	67
3. СПРОВОЂЕЊЕ ИСТРАГЕ	69
а) Субјекти истраге	69
б) Истражна делатност	71
с) Присуство радњама јавног тужиоца	72
д) Прикупљање доказног материјала и предузимање доказних радњи у корист одбране.....	76
е) Обелодањивање доказа	78
ф) Прикупљање података о личности осумњиченог	80
г) Одржавање реда у истрази	80
х) Проширење истраге.....	81
4. ПРЕКИД ИСТРАГЕ	82
5. ОКОНЧАЊЕ ИСТРАГЕ	83
а) Уопштено	83
б) Обустава истраге	84
с) Завршетак истраге.....	86
§3. ФАЗА ОПТУЖЕЊА.....	88
1. ПОЈАМ И ВРСТЕ ДЕЛАТНОСТИ	88
2. ОПТУЖНИ АКТИ.....	89
а) Појам и врсте оптужних аката.....	89
б) Садржај оптужнице	90
3. ПОДИЗАЊЕ ОПТУЖБЕ.....	91
а) Општи режим подизања оптужнице	91
б) Поступак по поднетој оптужници	93
с) Располагање кривичном тужбом.....	95
4. СУДСКА КОНТРОЛА ОПТУЖБЕ	97
а) Појам, садржина и сврха контроле оптужбе	97
б) Видови судске контроле оптужбе	99
5. ПОСТУПАК СУДСКЕ КОНТРОЛЕ ОПТУЖБЕ	104

a) Прелиминарно испитивање оптужнице	104
b) Одлуке ванпретресног већа у поступку контроле оптужбе	105
<i>(a) Уопштено о одлукама</i>	105
<i>(b) Одлука о оглашавању суда ненадлежним</i>	106
<i>(c) Наредба о допуни или отварању истраге</i>	106
<i>(d) Одлука о издвајању записника и обавештења</i>	107
<i>(e) Одлука да нема места оптужби и да се поступак обуставља</i>	108
<i>(f) Одлука о одбијању непосредне оптужбе</i>	110
<i>(g) Одлука о одбацивању оптужнице</i>	110
<i>(h) Одлука о потврђивању оптужнице</i>	111
<i>(i) Право жалбе на одлуке ванпретресног већа</i>	112

Глава друга

ГЛАВНИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК

§1. СТРУКТУРА ГЛАВНОГ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА	113
§2. ПРИПРЕМАЊЕ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА	114
1. ПРИПРЕМНО РОЧИШТЕ	114
a) Сврха и основна правила	114
b) Одређивање припремног рочишта	115
c) Ток припремног рочишта	116
2. ЗАКАЗИВАЊЕ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА	120
a) Наредба о заказивању главног претреса	120
b) Позивање учесника главног претреса	122
3. УПРАВЉАЊЕ ПОСТУПКОМ	123
a) Прибављање и извођење доказа у фази припремања главног претреса	123
b) Издвајање записника и обавештења	125
c) Обезбеђење допунских судија	125
d) Обустава поступка	126
§3. ГЛАВНИ ПРЕТРЕС	127
1. ПОЈАМ	127
2. ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА	129
a) Обавезно присуство судија и записничара	129
b) Недолазак тужиоца	130
c) Одсуство оптуженог	131
d) Недолазак браниоца	133

e) Одржавање претреса у одсуству оптуженог или браниоца	134
f) Недолазак оштећеног	135
g) Недолазак сведока, вештака или стручног саветника	135
3. ОТВАРАЊЕ ЗАСЕДАЊА	136
4. ТОК ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА.....	139
a) Почетак главног претреса.....	139
b) Изношење оптужбе	141
c) Изјашњавање оптуженог	141
d) Уводна излагања	142
e) Доказни поступак.....	143
(a) Уопштено о доказном поступку.....	143
(b) Саслушање оптуженог.....	147
(c) Посебна правила о испитивању сведока и вештака на главном претресу	150
(d) Доказивање исправом	155
(e) Одступања од начела непосредности	155
f) Завршне речи странака, оштећеног и браниоца.....	157
5. РУКОВОЂЕЊЕ ГЛАВНИМ ПРЕТРЕСОМ И ОДРЖАВАЊЕ РЕДА НА ГЛАВНОМ ПРЕТРЕСУ	160
a) Руководијење	160
b) Одржавање реда	162
6. ОДЛАГАЊЕ И ПРЕКИД ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА	162
a) Одлагање главног претреса	163
b) Прекид главног претреса.....	166
§4. ДОНОШЕЊЕ ПРЕСУДЕ	167
1. ИЗРИЦАЊЕ ПРЕСУДЕ.....	167
2. ОБЈАВЉИВАЊЕ ПРЕСУДЕ.....	170
3. ПИСМЕНА ИЗРАДА ПРЕСУДЕ.....	172
4. ДОСТАВЉАЊЕ ПРЕСУДЕ	173
5. ИСПРАВЉАЊЕ ПРЕСУДЕ	174

II. ПОСТУПАК ПО ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

Глава трећа

УОПШТЕНО О ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

§1. ПОЈАМ, ОПРАВДАЊЕ И СИСТЕМ ПРАВНИХ ЛЕКОВА	176
§2. ОСНОВИ ПРАВНИХ ЛЕКОВА.....	179
§3. КЛАСИФИКАЦИЈА И ОПШТЕ ОДЛИКЕ ПРАВНИХ ЛЕКОВА.....	180
§4. BENEFICIUM CONAESIONIS.....	183

§5. ЗАБРАНА REFORMATIO IN PEIUS	185
---------------------------------------	-----

Глава четврта РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

§1. ЖАЛБА НА ПРЕСУДУ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА.....	188
1. ПОЈАМ И ОДЛИКЕ ЖАЛБЕ	188
2. ОСНОВИ ЖАЛБЕ	189
a) Битне повреде одредаба кривичног поступка.....	190
b) Повреде кривичног закона.....	193
c) Погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање. 194	
d) Неправилна одлука о кривичним санкцијама и друге неправилне одлуке.....	197
3. САДРЖАЈ ЖАЛБЕ.....	198
4. ИЗЈАВЉИВАЊЕ ЖАЛБЕ	201
a) Субјекти жалбе.....	201
b) Рок за жалбу	204
c) Одрицање и одустанак од жалбе.....	206
5. ПОСТУПАК ПО ЖАЛБИ	208
a) Поступак пред првостепеним судом	208
b) Поступак пред другостепеним судом	211
(a) Припремни поступак	211
(b) Главни поступак.....	213
6. ГРАНИЦЕ ИСПИТИВАЊА ПОБИЈАНЕ ПРЕСУДЕ.....	218
7. ОДЛУКЕ ДРУГОСТЕПЕНОГ СУДА ПО ЖАЛБИ	220
a) Врсте одлука.....	220
(a) Одлука којом се жалба одбацује као <i>неблаговремена,</i> <i>недопуштена или непотпуна</i>	221
(b) Одлука којом се жалба одбија као <i>неоснована а</i> <i>првостепена пресуда потврђује</i>	221
(c) Одлука којом се жалба <i>уважава</i> <i>а првостепена пресуда укида</i>	222
(d) Одлука којом се жалба <i>уважава а првостепена пресуда</i> <i>преиначује</i>	224
b) Формални садржај одлука и њихово достављање	225
8. ПОНОВНО СУЂЕЊЕ ПРЕД ПРВОСТЕПЕНИМ СУДОМ.....	227
§2. ЖАЛБА НА ПРЕСУДУ ДРУГОСТЕПЕНОГ СУДА	229
§3. ЖАЛБА НА РЕШЕЊЕ	230

Глава пета

ПОСТУПАК ПО ВАНРЕДНИМ ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

§1. ЗАХТЕВ ЗА ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА.....	234
1. ПРАВО ПОНАВЉАЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА.....	235
a) Појам и основи за право понављање кривичног поступка.....	235
b) Поступак по захтеву за право понављање кривичног поступка.....	240
(a) Подношење захтева за понављање поступка.....	240
(b) Поступак одлучивања о дозволи понављања.....	241
(c) Понављање првостепеног поступка.....	243
2. ПОСЕБАН СЛУЧАЈ ПОНАВЉАЊА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА – ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА ОСУЂЕНОМ У ОДСУСТВУ.....	244
§2. ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ.....	245
1. ПОЈАМ.....	245
2. ОСНОВИ ЗАХТЕВА ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ.....	247
3. ПОСТУПАК ПО ЗАХТЕВУ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ.....	250
a) Изјављивање захтева и надлежност суда.....	250
b) Поступак пред судом правног лека.....	253
4. ОДЛУКЕ СУДА ПРАВНОГ ЛЕКА ПО ЗАХТЕВУ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ.....	254

ОДЕЉАК ТРЕЋИ

ПОСЕБНИ КРИВИЧНИ ПОСТУПЦИ

§1. УОПШТЕНО О ПОСЕБНИМ КРИВИЧНИМ ПОСТУПЦИМА.....	261
§2. СКРАЂЕНИ (СУМАРНИ) КРИВИЧНИ ПОСТУПАК.....	262
1. ПОЈАМ И ОСНОВНЕ ОДЛИКЕ.....	262
2. ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА.....	263
3. ПРИТВОР У СКРАЂЕНОМ ПОСТУПКУ.....	265
4. ГЛАВНИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК.....	266
a) Припремање главног претреса.....	266
b) Поступак по приватној тужби.....	267
c) Главни претрес.....	268
d) Доношење пресуде.....	270
5. ПОСТУПАК ПО ЖАЛБИ.....	270
§3. ПОСТУПАК ПРЕСУЂЕЊА НА ОСНОВУ СТРАНАЧКОГ СПОРАЗУМА.....	271
1. ПОЈАМ, СВРХА И ВРСТЕ СПОРАЗУМА ЈАВНОГ ТУЖИОЦА И ОКРИВЉЕНОГ.....	271
a) Појам и сврха споразума.....	271

b) Врсте споразума према позитивном праву	272
2. СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ КРИВИЧНОГ ДЕЛА.....	273
a) Законски услови за закључење споразума о признању кривичног дела.....	273
b) Форма и предмет споразума о признању кривице	275
c) Поступак закључења споразума о признању кривичног дела.....	280
d) Поступак судског одлучивања о споразуму о признању кривичног дела	281
(a) Подношење споразума	281
(b) Рочиште за одлучивање о споразуму.....	282
(c) Одлуке суда о прихватљивости споразума	283
(d) Поступак по жалби на одлуке суда о прихватљивости споразума	286
3. СПОРАЗУМ О СВЕДОЧЕЊУ ОКРИВЉЕНОГ	287
4. СПОРАЗУМ О СВЕДОЧЕЊУ ОСУЂЕНОГ	290
§4. РОЧИШТЕ ЗА ИЗРИЦАЊЕ КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ (МАНДАТНИ ПОСТУПАК).....	290
§5. ПОСТУПАК ЗА ПРИМЕНУ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ МЕДИЦИНСКОГ КАРАКТЕРА.....	295
1. ПОСТУПАК ЗА ПРИМЕНУ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ПСИХИЈАТРИЈСКОГ ЛЕЧЕЊА И ЧУВАЊА У ЗАДРАВСТВЕНОЈ УСТАНОВИ ИЛИ НА СЛОБОДИ	296
a) Изрицање мера безбедности.....	296
b) Обуустава извршења или замена мера безбедности обавезног психијатријског лечења.....	299
2. поступак за примену мера безбедности обавезног лечења наркомана и обавезног лечења алкохоличара.....	300
§6. ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	301
1. УОПШТЕНО О ПОСТУПКУ ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА.....	301
2. ОСОБЕНОСТИ ПОСТУПКА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	303
3. СУД ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ.....	306
4. НАДЛЕЖНОСТ СУДА ЗА МАЛОЛЕТНИКЕ.....	307
5. ДИСКРЕЦИОНО ГОЊЕЊЕ МАЛОЛЕТНИХ УЧИНИЛАЦА КРИВИЧНИХ ДЕЛА.....	308
a) Дискреционо гоњење малолетника за лакша кривична дела.....	309
b) Дискреционо гоњење кад се малолетник већ налази на извршавању кривичне санкције	310
c) Условно покретање поступка према малолетницима.....	311
d) Обуустава поступка због нецелисходности.....	312

е) Условна обустава поступка	313
6. ЗАШТИТНЕ МЕРЕ И МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА МАЛОЛЕТНИКА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ	314
7. ТОК ПОСТУПКА ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА	316
а) Покретање поступка према малолетницима	316
б) Припремни поступак према малолетницима	318
с) Поступак пред већем за малолетнике	320
д) Одлуке већа за малолетнике	323
е) Поступак по правним лековима	325
8. НАДЗОР СУДА НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ВАСПИТНИХ МЕРА, ОБУСТАВА ИЗВРШЕЊА И ИЗМЕНА ОДЛУКЕ О ВАСПИТНИМ МЕРАМА	327
ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА	331